

Luomutilojen tärpit kevät 2020

Pirkko Tuominen
ProAgria Itä-Suomi

Myyntikasvit

- Myyntikasvit löytyvät Ruokaviraston nettisivuilta:
<https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/myyntikasveiksi-luettavat-kasvit.pdf>
 - Tukihakemukselle merkitty kasvikoodi ratkaisee – ei se, myydäänkö ko. lohkojen sato vai ei
 - Myyntikasvivaade lasketaan *sitoumuspinta-alasta*
- Vaihtoehtoisesti kasvitilalla voi olla rehuntuotantosopimus LUOMUeläintilan kanssa
 - Yli puolet sitoumusalan sadosta luomueläimille, kirjallinen sopimus (kopio Elyyn)

Myyntikasvit

- Syysvehnä, syyskaura, kevätvehnä, durumvehnä, syyspelttivehnä, kevätspelttivehnä, syys- ja kevät-ruisvehnä, kevätruis, syysruis, rehuohra, mallasohra, syysohra, kaura, viljojen seoskasvusto, viljojen ja öljykasvien seoskasvusto, tattari, hirssi, kvinoa (kinua), maissi, sokerimaissi, muut viljat, **ruokaherne, rehuherne**, öljykasvien ja tässä liitteessä mainittujen valkuaiskasvien seoskasvusto, viljojen ja **tässä liitteessä mainittujen valkuaiskasvien seoskasvusto**, härkäpapu, soijapapu, ruokaperuna, ruokateollisuusperuna, tärkkelysperuna, varhaisperuna, siemenperuna, sokerijuurikas, tupakka, kuitunokkonen, ruistankio (Camelina, kitupellava), kevätrypsi, syysrypsi, kevätropsi, syysrapsi, auringonkukka, öljykasvien seoskasvusto, humala, kuituhamppu, öljyhamppu, öljypellava, kuitupellava, siemenmausteet ja lääkekasvit, ratamo, kumina, sinappi, lääkepaju, ahdekaunokki (energiantuotantoon), tarhaherne, pensaspapu, valko- eli keräkaali, kiinankaali, kukkakaali, porkkana, lanttu, nauris, retiisi, mukulaselleri, palsternakka, sipulin pikkuistukkaat, purjo, avomaankurkku, kurpitsa, pinaatti, salaatti (Lactuca-suku), raparperi, punajuurikas, keltajuuri-kas, ruokasipuli (sis. punasipuli ja jättisipuli), punakaali, savoijinkaali (kurttukaali), ruusukaali, parsakaali, kyssäkaali, lehtiselleri, kesäkurpitsa, salaattisikuri (Cichorium-suku), salaattifenkoli, lehtikaali, tilli, persilja, valkosipuli, meloni, lamopinaatti, piparjuuri, maa-artisokka, lehtimangoldi, latva-artisokka, korianteri, muut vihannekset, parsakaali, omena, pihlaja (marjantuotantoon), päärynä, muut hedelmät, luumu, tyrni, kirsikka, viinirypäle, mustaherukka, punaherukka, valkoherukka, karviainen, vadelma ja mesivadelma, mansikka, mesimarja, pensasmustikka, marja-aronia, saskatoon (marjatuomipihlaja), muut marjakasvit, koristekasvit (alle tai yli 5 v.), leikkovihreä ja leikkohavu (alle tai yli 5 v.), taimitarhat (alle tai yli 5 vuotta, marja-, hedelmä- ja koristekasvit), yrttikasvit (alle tai yli 5 v), aitohunajakukka, linssi ja **hunajantuotantoon** tarkoitettu kasvusto. Valvottu tuotanto seuraavilla siemenkasveilla: apila, englannin raiheinä, italianraiheinän, ruokonata, timotei, nurminata.

Myyntikasvit

- Jos ilmoitat seoskasvuston, jossa on valkuaiskasveja, ilmoita seoksen sisältävät valkuaiskasvit kasvulohkon lisätiedoissa.
 - Seoksessa olevien valkuaiskasvien on oltava myyntikasvulistalla mainittuja valkuaiskasveja (= virnaa sisältävät seokset eivät käy!).
- Jos ilmoitat kasvin Muut lupiinit, ilmoita kasvulohkon lisätiedoissa, jos kasvilaji on sinilupiini. Vain sinilupiini hyväksytään myyntikasviksi.

Myyntikasvivaatimus min. 30 % luomukasvisitoumustilalla

- $\text{Sitoumusalan myyntikasvit} / \text{sitoumusalojen summat} = \text{min. } 30\% \rightarrow \text{ok}$
- Muista
 - Vaade lasketaan sitoumuspinta-alasta (huomioi sitoumusalojen muutokset)
 - Vain sitoumuslohkoilla olevat myyntikasvit huomioidaan
 - Vain oikeilla kasvikoodeilla ilmoitetut kasvit huomioidaan (vaikka heinä myydään, se ei ole myyntikasvi)

Luomusitoumukset huomioitavaa

2020

- Jos rehuntuotannosta yhteistyösopimus, on yhteistyötä tapahduttava myös käytännössä: pystyttävä näyttämään toteen esim. luomukirjanpidosta
- **Viherlannoitus: yksittäinen lohko voi olla enintään 3 peräkkäistä vuotta viherlannoituskäytössä**
 - ei makseta ympäristökorvausta (jos tukihakemuksessa kasvikoodi on viherlannoitusnurmi)
 - Ilmoitettaessa tavallisena nurmena, maksetaan alalle myös ympäristökorvaus
- Kasvulohkolomakkeelle merkitään luomun vaihe **KAIKILLE** maankäyttölajiltaan peltoa oleville lohkoille, myös sitoumuksen ulkopuolella oleville lohkoille.
Merkitse luomun vaihe myös pellon ulkopuolisille aloille.
- Kesantoa ja LHP-nurmia voi olla enintään 25 % sitoumuslohkoista vuosittain
 - Jos on enemmän, maksetaan kesannoista ja LHP-nurmista sille alalle, joka saadaan jakamalla muiden kasvien ala kolmella
 - Esim. kesantoja 50 % -> maksetaan 66,67 %:lle sitoumusalasta
- Lohkon hallinnan vaihtuessa kesken sitoumusvuoden, maksetun korvauksen saa pitää, jos viljellään luomusti hakuvuotta seuraavaan kevääseen
- Vuokrasopimukset mieluiten aina 30.4. asti

Luomuvalvonnan tuulia

Ylimääräiset luomutarkastukset

- Ylimääräisiä (maksuttomia) luomutarkastuksia tehdään n. 2 %:lle luomukasviviloista ja n. 20 %:lle luomukotieläintiloista
- Ylimääräiset tarkastukset tehdään alkuvuodesta tammi-maaliskuulla.
- Ylimääräiset luomutarkastukset tehdään ilman ennakoilmoitusta
- Muutos perustuu Euroopan komission vuonna 2014 Suomessa tekemään arviointiin. Komission kannan mukaan ylimääräisten tarkastusten tulee olla yllätyksellisiä (ei ilmoitusta ennakoon).
- Tilalla tarkastetaan **muutamia asioita**, esimerkiksi varastokirjanpitoa tai viljelykiertoa, luomueläinten talviaikaisia olosuhteita ja kuivitusta, talviulkoilua tai joiltain osin ruokintaa.
- Yllätystarkastuksiakaan ei voi tehdä ilman viljelijän suostumusta tai viljelijän tai viljelijää edustavan henkilön läsnäoloa tarkastuksella
- Tarkastuksesta kieltäytymiseen tarvitaan kuitenkin pätevä syy
- Tarkastuspöytäkirjaan tarvitaan aina myös viljelijän tai viljelijää tarkastuksessa edustavan henkilön allekirjoitus
- Mikäli viljelijä ei ole paikalla, tarkastaja ottaa häneen yhteyttä puhelimitse ja sopii hänen kanssaan ajankohdan, jolloin tarkastus voidaan tehdä

Luomuvalvonnan kolmivuotinen painopiste vuosille 2020-2022

- Tavoitteena, että tulevissa luomusuunnitelmissa kuvataan tuotantoehtojen vaatimukset täyttävä ja riskien kannalta sopiva taso asioiden kirjaamiselle
- Tunnistetaan mahdolliset ”**luomuriskit**”, jotka liittyvät luomutuotannon kaikkiin vaiheisiin
- Arvioidaan luomuriskien vakavuus ja esiintymisen todennäköisyys jokaisella luomutilalla
- Määritetään ennalta ehkäisevät toimenpiteet, joiden avulla luomuviljelijä seuraa tunnistettuja luomuriskejä.
 - Luomusuunnitelmia kannattaa päivittää nyt!

Viimeisimpiä tulkintoja

- Rehun säilöntäaineet

Komission asetuksen 889/2008 liite VI

REHUN LISÄAINEET

1. Teknologiset lisäaineet

a) Säilöntäaineet:

E 200	Sorbiinihappo
E 236	Muurahaishappo
E 237	Natriumformiaatti
E 260	Etikkahappo
E 270	Maitohappo
E 280	Propionihappo
E 330	Sitruunahappo

e) Säilörehun valmistuksessa käytettävät lisäaineet

1k	Entsyymit, mikro-organismit
1k236	Muurahaishappo
1k237	Natriumformiaatti
1k280	Propionihappo
1k281	Natriumpropionaatti

Ainoastaan säilörehun tuotannossa, jos sääolot eivät mahdollista riittävää käymistä. Muurahais- ja propionihapon sekä niiden natriumsuolojen käyttö säilörehun tuotannossa voidaan sallia ainoastaan, jos sääolot eivät mahdollista riittävää käymistä.

Viimeisimpiä tulkintoja

- Tilan ulkopuoliset taviseläimet luomueläintilalla:

Luomutuotanto2, Eläintuotannon ehdot

1.3.1 Tavanomaisesti kasvatettujen eläinten laiduntaminen luonnonmukaisesti hoidetuilla laitumilla

Tavanomaisesti kasvatettuja eläimiä voidaan laiduntaa luonnonmukaisesti hoidetuilla laitumilla (luonnonmukaisessa yksikössä) seuraavin edellytyksin:

- eläinten laiduntamisesta pidetään kirjanpitoa, johon merkitään tiedot laiduntaneista eläimistä, laidunalueista ja laidunnusajasta.
- tavanomaisesti kasvatettuja eläimiä voidaan yhtäjaksoisesti laiduntaa luonnonmukaisesti viljellyillä lohkoilla enintään laidunkauden ajan.
- eri tuotantotavoista peräisin olevien eläinten tulee laiduntaa aluetta vuorotellen, eli luonnonmukaisesti kasvatettuja eläimiä ei voida laiduntaa alueella samanaikaisesti tavanomaisesti kasvatettujen eläinten kanssa.
- tavanomaisesti kasvatetut eläimet ovat peräisin maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän mukaisesta tuotannosta, esimerkiksi tiloilta, joilla on sitoumus ympäristökorvauksesta tai ympäristösopimus **tai tavanomaisesti kasvatettujen eläinten vakiintunut pitopaikka on luomukotieläintilalla laaditun kirjallisen sopimuksen mukaisesti.**

Edellä kuvatun lisäyksen tavoitteena on, että mahdollistetaan luomueläintilalla pysyvästi asuvien, tilan ulkopuolisten tavanomaisten hevosten laidunnus luomulaitumilla. Voi olla muikin eläinlaji kuin hevonen, mutta yleisimmin haasteet tämän tuotantoehdon toteutumisessa ovat koskeneet hevosia.

Muista

- Luomuviljelijäkirje 2020
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/luomutilat/viljelijakirjeet/viljelijakirje_2020_fi.pdf
- Luomulisäysaineisto – yleisten lupien voimassa olo viime talven aikana
<https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/luomutilat/siemenet-ja-taimet/kooste-nettiin-01042020-yv-siemen-kaytto.pdf>
- Luomulannoitteet
<https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/luomutilat/lannoite-ja-torjunta-aine/luomulannoiteluettelo-2020-2.pdf>
- Tarkista aina tuoreimmat luomutuotantoehdot netistä

Luomusitoumukset ja uusi asetus

- Muistettava, että uusi luomuasetus tulee voimaan 1.1.2021 -> sisältö vielä isolta osin auki (varsinkin eläin)
 - > Viljelijä voi luopua luomusitoumuksesta ilman takaisinperintää, jos sitoumusta muutetaan kesken sitoumuskauden lainsäädännön muutosten huomioimiseksi, eikä viljelijä pysty noudattamaan muuttuneita ehtoja
- Nyt tehtävät sitoumukset todennäköisesti päättyvät rahoituskauden vaihteeseen

Uusi luomuasetus 1.1.2021

Luomukasvipuolella mm:

- Lisäysaineistojen tuotantoon muutoksia
 - SV1- lohkolla tuotettu siemen EI OLE luomusiementä
 - Lohkolta, joka on ollut luomuvalvonnassa vähintään 12 kk ennen puintia, puitava siemen on *siirtymävaiheen siementä*
 - Lohkon, jolta puidaan luomusiementä, on pitänyt olla luomuvalvonnassa vähintään 24 kk, ennen kylvöä
 - Lohkon, jolta otetaan esim. mansikan rönsypistokkaita, on pitänyt olla luomuvalvonnassa vähintään 36 kk ennen rönsyjen ottamista, että rönsyt ovat luomulisäysaineistoa
- Tavanomaisen siemenen käyttöön ns. yleisellä luvalla saattaa tulla muutoksia
- Tavanomaisen siemenen käytölle ei enää poikkeuslupia 31.12.2035 jälkeen?
- Uudet tavat jalostaa luomuun soveltuvaa lisäysaineistoa eli monimuotoaineisto ja luomukasvinjalostus

Uusi luomuasetus 1.1.2021

- Siirtymäaikojen lyhentämiseen osittain nykyistä tiukempi menettely
 - esim. jäämätutkimuksen tarpeellisuuden arviointi
 - vaatimus tarkastuksesta paikan päällä ennen siirtymävaiheen lyhentämispäätöksen tekemistä, **jos lohko ei kuulu ympäristötukijärjestelmään esim. raiviot, metsälaitumet**

8. Mitä muutoksia EU:n uusi luomusasetus tuo kotieläinsektorille vuonna 2021?

Uusi asetus tuo mukanaan muutoksia, joista kaikkien yksityiskohdat eivät tätä viljelijäkirjettä laadittaessa on vielä selvillä. Muutoksia tulee ainakin:

- Kaikkien tavanomaisten jalostuseläinten hankinta tulee luvanvaraiseksi, mukaan lukien siitossonnit. Alkuperäisrotuisten eläinten hankinta ei edellyttäne lupaa.
- Käyttöön otetaan luomueläinrekisteri, jonne toimija voi ilmoittaa myytävänä olevia luomueläimiä.
- Poikkeus nautojen loppulihotukseen sisällä laidunkauden aikana poistunee.
- Lääkkeiden varoaika on kaksinkertainen ja aina vähintään 48 tuntia.
- Rehuannos voi sisältää keskimäärin enintään 25 % SV2-rehua (31.12.2020 asti 30 %).
- Vuohet: juottoaika 45 vrk (31.12.2020 asti 8 viikkoa)
- Sika- ja siipikarjatililla rehuomavaraisuuden tulee olla vähintään 30 % (31.12.2020 asti 20 %).
- Nauta-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten rehuomavaraisuus nousee 70 prosenttiin 1.1.2023.
- Tavanomaista valkuaisrehua on mahdollista käyttää 31.12.2025 asti, kun toimivaltainen viranomaisen vahvistaa, että luonnonmukaisesti tuotetta valkuaisrehua ei ole saatavilla. Käyttö rajoittuu alle 35 kiloisten porsaiden ja nuoren siipikarjan ruokintaan.
- Lupa hankkia tavanomaisia kananuorikoita luomutuotantoon päättyy 31.12.2020. Poikkeuslupa hankkia alle kolmen päivän ikäisiä tavanomaisia untuvikkoja jatkuu.
- Siipikarja, tulossa paljon muutoksia. Uusia eläinlajeja ja ikäryhmiä, tuotantoehdot mm. *Gallus Gallus* emolinnuille ja nuorikoille. Tarkennuksia tuotantoehtoihin koskien mm. rakennusten väliseiniä, terasseja, kulkuluukkuja, ulkoalueita ja kerroskanaloita. Tulossa siirtymäaikoja.
- Mehiläiset: pölytyspalvelu poistunee. Mehiläistarhojen uudistamista varten luonnonmukaiseen tuotantoyksikköön voidaan liittää vuosittain 20 prosenttia sellaisia kuningattaria ja mehiläisparvia, jotka eivät ole luonnonmukaisesti kasvatettuja.
- Uusia eläinlajeja: kanit ja hirvieläimet.

Muuta muistettavaa

- Tukihakemukset pyritään tekemään pääasiassa etänä (Teams-ohjelmalla)
- Tarvittaessa voidaan tehdä tilakäynnillä/toimistolla, jos molemmat osapuolet terveitä
- Koulutusta: Viljellään viisaasti –hanke
<https://www.proagria.fi/hankkeet/viljellaan-viisaasti-14433>